

Verslag bijeenkomst Rijsenhout – TenneT/Liander – TU Delft

Datum : 19 maart 2018 12:30 uur

Locatie : SCW Rijsenhout

Aanwezig:

TenneT Nils van der Zwet, programmamanager

Liander Frans van Kuijk, programmamanager

TenneT Ursela Schennink, communicatiemanager

Alliander Itske van Lith, consultant strategisch omgevingsmanagement

TU-Delft Eelco de Groot, senior lecturer risk management

Provincie Noord Holland Martine van der Klugt (als toehoorder aanwezig)

Gemeente Haarlemmermeer Nils Lamme (als toehoorder aanwezig)

Rijsenhout Zegt NEE Peter van Veen

Rijsenhout Zegt NEE Hans Paar

Dorpsraad Rijsenhout Monique Damen

1. Voorstelronde

Dhr. Van der Zwet stelt zich voor als programmamanager en budgethouder van TenneT. Hij noemt het project 'station Rijsenhout'. Hans Paar vraagt om verduidelijking. Officieel is de naam van het project "netuitbreiding A4-zone", maar in het normale spraakgebruik wordt sinds een keuze is gemaakt voor een voorkeurslocatie door TenneT en Liander in 2016 voor het station de naam 'station Rijsenhout' gebruikt. Tot op heden is en blijft voor TenneT en Liander locatie 2A de voorkeurslocatie. Voor deze locatie is een basisontwerp gemaakt

Naschrift: Vanwege de heroverweging ligt de verdere voorbereiding al een tijdje stil.

Mw. Van der Klugt is aangesloten op verzoek van dhr. De Groot. De Provincie heeft veel belangstelling voor burgerparticipatie en daarom is ze graag aanwezig bij deze SIA. Daarbij merkt zij op dat de Provincie m.b.t. het transformatorstation verschillende rollen heeft: Ze heeft aandeel in Aliander en acht een goede ontwikkeling van de regio (brede zin) van belang. TenneT/Liander geeft aan dat zij graag had gezien dat haar aanwezigheid vooraf was afgestemd.

Mw. Damen geeft aan dat in de communicatie steeds uitsluitend gesproken wordt over communicatie met de Dorpsraad Rijsenhout, maar het zwaartepunt van de communicatie en de eerste lijn hierin ligt vanaf het begin bij bewonerscomité Rijsenhout Zegt NEE. Mw. Damen is in deze vergadering de verbinding met de Dorpsraad.

Dhr. Lamme is op uitnodiging van TenneT en Liander namens de Gemeente aangeschoven als toehoorder.

Aanwezigheid van de Gemeente is medegedeeld, waarna Rijsenhout heeft gevraagd om vertegenwoordiging met volledig mandaat en niet als toehoorder. Dhr. Lamme geeft aan dat de Gemeente pas gaat handelen als er een initiatief ligt. Ondertussen kijkt de Gemeente "mee in de communicatie en dat gaat goed."

Naschrift Rijsenhout: Het besluit over de aanwezigheid van de Gemeente als toehoorder is opnieuw medegedeeld en in de vergadering nog eens bevestigd.

TenneT geeft aan verrast te zijn door de passieve houding van de gemeente. Dhr. Van der Zwet deelde mee dat de gemeente van het begin af aan intensief betrokken is geweest bij het keuzeproces om tot een geschikte locatie voor een transformatorstation in de A4-zone. De gemeente heeft

begin 2017 per brief aangegeven zich te kunnen vinden in de locatiekeuze voor locatie 2A, op een later moment is gestart met de heroverweging.

2. Stand van zaken

Vanaf juni 2017 is er een heroverweging voor de locatiekeuze voor het station gestart. De partijen gemeente Haarlemmermeer, ministeries I&W en EZK, Liander en TenneT, hebben afgesproken dat alle partijen zullen nagaan of er aanvullend op het gedane haalbaarheidsonderzoek nieuwe ontwikkelingen zijn, die kunnen leiden tot een andere locatiekeuze.

Onderwerpen van de heroverweging zijn:

1. Inpasbaarheid van de 20 kV-verbindingen voor locatie 1: haalbaarheid van de aanleg van de kabels vanaf locatie 1 naar de klantgebieden.
2. Luchtvaartnormen op locatie 2A en 2B vanuit de ligging van de (parallele) Kaagbaan;
3. Ruimtelijke impact van een station op locatie 2A en 2B.

Ad 1

Liander heeft de haalbaarheid van stationslocatie 1 onderzocht om de afgaande 20 kV-verbindingen te kunnen realiseren. Hieruit blijkt dat hiervoor onvoldoende ruimte aanwezig is en dat locatie 1 niet haalbaar is. De Gemeente wil een eigen mening hierover vormen en heeft in december 2017 bureau Manios opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onafhankelijke second opinion op het onderzoek van Liander. Het resultaat van dat onderzoek wordt in bestuurlijk overleg op 28 maart a.s. besproken. Doel van de bestuurlijke overleggen is te komen tot een locatiekeuze voor het station.

Het idee voor de contra-expertise die de gemeente samen met de provincie is aangegaan, is aangedragen door bewoners. De gemeente heeft hen –in tegenstelling tot daarover gemaakte afspraken– niet aangehaakt bij de contra-expertise. Niet bij de keuze voor het bureau en niet bij de criteria. Over het onderzoek is inhoudelijk ook niets met de bewoners gedeeld.

TenneT en Liander geven aan op het moment van het gesprek met de Dorpsraad en het bewonerscomité op 19 maart niet op de hoogte te zijn van de inhoud van de opdracht die gegeven is aan bureau Manios en ook nog geen resultaten te kennen. Bekend is dat de studie verder reikt dan sec een second opinion op de haalbaarheid van de 20 kV-verbindingen voor locatie 1. Onbekend is wat verder onderzocht is.

Dhr. Lamme geeft aan dat het onderzoek door bureau Manios zich richt op de veronderstelde problemen met de kabels van locatie 1 naar de gebruikers, de punten die met de Raad zijn besproken, plus de zorgen van bewoners. Het onderzoek wordt besproken tijdens het aankomende bestuurlijk overleg en kan daar meenomen worden in de afweging van de locatiekeuze. Daarna wordt gestart met de planologische procedure (wijziging bestemmingsplan). Daarin wordt enkel getoetst aan het ruimtelijke en juridische kader.

Ad 2

Bij de heroverweging wordt onderzoek gedaan naar de luchtvaartnormen, waarbij gekeken wordt naar potentiële verstoringen. Formeel gaat dat alleen over de Kaagbaan. Informeel speelt echter de parallele Kaagbaan ook een rol.

Ad 3

De netbeheerders hebben in de heroverweging visualisaties gemaakt van locaties 2A en 2B,

niet van locatie 1. Dit is gedaan omdat gemeente heeft gevraagd in beeld te brengen hoe deze locaties in de omgeving passen rekening houdend met de toekomstige ontwikkelingen van het gebied.

Dhr. Van der Zwet geeft aan dat het vaak bij de ontwikkeling van een kassengebied nodig is een nieuw transformatorstation te realiseren, voorbeelden hiervan zijn Middenmeer en De Lier.

3. Participatie

Rijsenhout constateert dat de bewoners nog steeds niet gehoord worden.

TenneT en Liander geven aan te weten dat er veel zorgen zijn over het station en daardoor ook soms misverstanden, bijvoorbeeld over onder andere de grootte, hoogte en de risico's en willen dingen toelichten en uitleggen naar de omgeving. Rijsenhout geeft aan dit niet te willen, omdat de toonzetting die tot nu toe is gebruikt alleen maar contraproductief zou werken. Pas als er daadwerkelijk sprake is van 'hoor en wederhoor' zou een dergelijke bijeenkomst zinvol zijn. Als het om EM-normen gaat heeft Nederland de strengste richtlijnen van Europa en hieraan voldoet het onderstation.

Dhr. Van der Zwet vraagt het bewonerscomité om de zorgen van de bewoners omdat deze zorgen vanuit de gemeente mogelijk niet zijn overgebracht naar TenneT en Liander. Ook wordt gevraagd welke onderwerpen er volgens Dorpsraad/bewonerscomité nog ontbreken in het onderzoek dat door TenneT en Liander is uitgevoerd, naast dat mensen hun dergelijk station niet dicht in hun omgeving willen hebben.

Rijsenhout geeft aan dat een aantal zorgen al in een veel eerder stadium gedeeld zijn en dat het opmerkelijk is dat TenneT er nu pas naar vraagt. Vanuit het dorp is er behoefte aan een breed onderzoek naar de impact die de bewoners verwachten van het station. Nog een keer uitleg waarom we onnodig ongerust zijn, gaat niet helpen, het maakt eerder boos.

Rijsenhout heeft contact gehad met de GGD. De GGD ervaart in de praktijk dat de normen onvoldoende zijn. Er is nog veel niet bekend en de ervaring leert dat zich ondanks de normen toch gezondheidsklachten voordoen (bijv. Vijfhuizen). Tijdens het overleg blijft onduidelijk waarover de precieze zorgen overgaan, algemeen wordt genoemd gezondheid en leefbaarheid. TenneT geeft aan op basis van de vragen die zijn binnengekomen over het station een overzicht te maken van de vragen/zorgen die leven.

Bewoners hebben TenneT gevraagd waar zij terecht kunnen wanneer zij gezondheidsklachten krijgen. TenneT heeft hierop geantwoord dat zij zich tot de Servicedesk kunnen richten.

Rijsenhout geeft aan dat de sociale impact al lang begonnen is, terwijl er nog geen paal de grond in is. Mensen hebben al stressgerelateerde gezondheidsklachten. Er zijn al potentiële kopers van huizen afgehaakt vanwege de mogelijke komst van het station. Ouders geven nu al aan hun lidmaatschap aan de SCW op te zullen zeggen, aldus Rijsenhout. Rijsenhout geeft aan, dat een gedegen onderzoek naar de impact, waarin de belangen en zorgen van bewoners daadwerkelijk worden meegenomen, juist zal leiden tot draagvlak, wat de uitkomst dan ook moge zijn. Met de huidige stand van zaken is voor het dorp alleen locatie 1 acceptabel.

Tijdens het overleg wordt geen overzicht gegeven van de vragen en zorgen. TenneT geeft aan op basis van de vragen die zijn binnengekomen over het station een overzicht te maken van de haar bekende vragen en zorgen die leven.

Naschrift Rijsenhout: In het overleg is dus niet ingegaan op de vraag wat de vragen en zorgen van bewoners dan zijn, omdat dat geen recht zou doen aan de wens van Rijsenhout om een gedegen, onafhankelijk en dorpsbreed onderzoek naar de impact uit te voeren.

TenneT en Liander gaan uit van de eisen die aan een goede ruimtelijke ordening worden gesteld. De drie locaties die uit de haalbaarheidsstudie naar voren zijn gekomen, leiden niet tot significante effecten op de omgeving. Ten aanzien van de milieuthema's geluid, veiligheid en elektromagnetische straling passen de locaties binnen de wettelijke kaders die vanuit Nederlandse wet- en regelgeving gelden.

TenneT en Liander noemen dat zij niet vanzelfsprekend wat kunnen doen met de eventuele aanbevelingen uit een SIA. De wet schrijft namelijk voor dat de netbeheerders moeten voldoen aan investeren tegen de laagst maatschappelijke kosten. Er is geen garantie dat punten uit de SIA kunnen worden opgepakt, waardoor een situatie van 'valse hoop' kan ontstaan. Er zijn slechts beperkte mogelijkheden om meer kosten te maken dan de laagste maatschappelijke kosten die nodig zijn voor de realisatie van het station. Beide netbeheerders worden door de toezichthouder ACM gehouden aan efficiënt netbeheer (Autoriteit Consument en Markt).

4. SIA

Dhr. De Groot licht vanuit zijn expertise toe dat 'non technical risk' het grootste risico is voor bedrijfscontinuïteit en reputatieschade. Vertrouwen in de overheid speelt bij de energietransitie een grote rol en neemt volgens het Sociaal Cultureel Planbureau al 10 jaar af. Bij Social Risk Management gaat het erom dat zorgen van de gemeenschap evenwichtig worden meegenomen. Ervaring leert dat bij een Joint Fact Finding meningsverschillen tussen initiatiefnemers en lokale gemeenschappen kleiner worden en door het opgebouwde vertrouwen zegeviert de rede. Gezamenlijk opstellen van passende maatregelen per effect leidt tot publieke acceptatie.

Dhr. De Groot haalt het beleid van Liander aan: Alliander onderschrijft de OESO standaarden en als staatsonderneming ook de Corporate Governance Code. Deze standaarden schrijven een professionele beheersing van (sociale) risico's voor, die een significant effect op bedrijfsvoering en reputatie hebben.

In het jaarverslag van 2017 staat bij de plannen voor 2018 dat Alliander blijft werken aan verbetering en uitbreiding van het impactmodel, en dat aan het meten van sociale impacts voorrang wordt gegeven.

In hoeverre voldoet Liander in dit project aan het eigen beleid?

Liander geeft aan dat er vanuit het initiatief om te komen tot een onderstation op verschillende momenten gecommuniceerd is met de omgeving onder andere d.m.v. informatie-avonden en meerdere gesprekken met een afvaardiging van de bewoners (Dorpsraad en bewonerscomité).

Rijsenhout geeft aan dat tenminste in de eerste infoavond onvoldoende duidelijk is gemaakt welke omvang het trafostation zal hebben, waardoor pas in later stadium de onrust daarover in Rijsenhout is ontstaan. Mw. Van Lith geeft hierbij aan dat vanaf de eerste inloopavond in 2016 is aangegeven wat de omvang is van het station en dat dit op de posters en verstrekte factsheet is weergegeven.

Rijsenhout heeft begin 2017 de oproep gedaan aan de inwoners van Rijsenhout vragen te stellen aan de netbeheerders over het station. Dhr. Paar geeft aan dat antwoorden op vragen steeds binnen keurige formele kaders komen, maar dat dat niet bijdraagt aan vertrouwen en draagvlak.

Rijsenhout geeft aan dat ondanks het overleg van vorig jaar juli tussen dorpsraad, bewonerscomité, TenneT en Liander, waarin suggesties voor de communicatie gedaan zijn, de laatste brief in zeer beperkte kring verspreid is. Bovendien komt het woord 'bewoner' in de communicatie nergens voor. Gedurende de looptijd van het heroverweging en de second opinion zijn de bewoners niet één keer geraadpleegd.

Rijsenhout wil dat de zorgen van de bewoners degelijk onderzocht worden en meegenomen in het project.

Gelet op het doorlopen proces tot nu toe en de fase waar het project zich nu in bevindt, zien TenneT en Liander nu geen meerwaarde om een SIA uit te voeren. TenneT en Liander zijn wel bereid mee te werken aan een SIA als er één wordt uitgevoerd, maar we kunnen hier voor wat betreft locatiekeuze niet op wachten.

Dhr. De Groot wijst op de internationale transformatie van omgevingsmanagement van Decide Announce Defend (DAD) naar Meet Understand Modify (MUM). Partijen in het bestuurlijk overleg zijn: Netbeheerders, Gemeente, Schiphol, Ministerie van I&W en Ministerie van EZK. Bewoners zitten hierbij niet aan tafel.

5. Afronding

Resultaten van de onderzoeken uit de heroverweging worden samengebracht in het Bestuurlijk Overleg op 28 maart. Onbekend of dan ook een locatiekeuze wordt gemaakt. Na de locatiekeuze volgt besluitvorming.

Het bewonerscomité zal de Raad informeren voor het besloten overleg met het College op 22 maart.

De vergadering sluit om 14.10 uur.